

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2013. szeptember 19.(*)

„Személyek szabad mozgása – Uniós polgárság – 2004/38/EK irányelv – A három hónapot meghaladó tartózkodás joga – A 7. cikk (1) bekezdésének b) pontja – Munkavállaló jogállással már nem rendelkező személy – Öregségi nyugdíjban részesülő személy – Az a feltétel, hogy az érintett elegendő forrásokkal rendelkezzen ahhoz, hogy ne jelentsen terhet a fogadó tagállam »szociális segítségnyújtási rendszerére« – Különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátás iránti kérelem – Az öregségi nyugdíj kiegészítését célzó kompenzációs pótlék – 883/2004/EK rendelet – 3. cikk, (2) bekezdés és 70. cikk – A lakóhely szerinti tagállam illetékessége – A biztosítás feltételei – A tagállam területén való tartózkodás joga – Az uniós joggal való összeegyeztethetőség”

A C-140/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberster Gerichtshof (Ausztria) a Bírósághoz 2012. március 19-én érkezett, 2012. február 14-i határozatával terjesztett elő az elhívt

a **Pensionsversicherungsanstalt**

és

Peter Brey

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Ilešič tanácselnök, E. Jarašičnas, A. Ó Caoimh (előadó), C. Toader és C. G. Fernlund bírák,

előtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: A. Impellizzeri tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. március 7-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- P. Brey képviseletében C. Rappold Rechtsanwalt,
- az osztrák kormány képviseletében G. Hesse, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviseletében T. Henze és J. Möller, meghatalmazotti minőségben,
- Írország képviseletében E. Creedon, meghatalmazotti minőségben, segítők: A. Collins SC és G. Gilmore BL,
- a görög kormány képviseletében M. Tassopoulou, meghatalmazotti minőségben,

- a holland kormány képviselőjében M. Noort és C. Wissels, meghatalmazotti minőségben,
- a svéd kormány képviselőjében A. Falk és H. Karlsson, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság Kormányának képviselőjében C. Murrell és J. Coppel, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében V. Kreuztich és C. Tufvesson, meghatalmazotti minőségben,

a f?tanácsnok indítványának a 2013. május 29-i tárgyaláson történt meghallgatását követ?en, meghozta a következ?

Ítéletet

1 Az el?zetes döntéshozatal iránti kérelem az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történ? szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezésér?l szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 158., 77. o.; magyar nyelv? különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.) 7. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a P. Brey és a Pensionsversicherungsanstalt [öregségi biztosítási pénztár] között annak tárgyában folyamatban lév? jogvita keretében terjesztették el?, hogy ez utóbbi megtagadta az osztrák jogszabályok által el?írt kompenzációs pótlék (Ausgleichzulage) e személy részére, német öregségi nyugdíjának kiegészítése céljából történ? nyújtását.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2004/38 irányelv

3 A 2004/38 irányelv (10), (16), (20) és (21) preambulumbekzdése értelmében:

„(10) A tartózkodási jogukkal él? személyek [...] nem jelenthetnek a fogadó állam [helyesen: fogadó tagállam] szociális segítségnyújtási rendszerére indokolatlan terhet a tartózkodás egy kezdeti id?szakában. Ennél fogva az uniós polgárok és családtagjaik három hónapnál hosszabb tartózkodáshoz való jogát feltételekhez kell kötni.

[...]

(16) Ameddig a tartózkodási jog kedvezményezettjei nem jelentenek indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére, nem lehet őket kiutasítani. Ennélfogva a kiutasítási intézkedés nem lehet a szociális segítségnyújtási rendszer igénybevételének automatikus következménye. A fogadó tagállamnak vizsgálnia kell, hogy átmeneti nehézségekről van-e szó, és figyelembe kell vennie a tartózkodás időtartamát, a személyes körülményeket és a támogatás összegét, hogy megítélhesse, hogy a kedvezményezett indokolatlan terhet jelent-e a szociális segítségnyújtási rendszerre, és hogy kiutasítsák-e. A Bíróság által meghatározott munkavállalókkal, önálló vállalkozókkal és álláskeresőkkel szemben nem lehet kiutasítási intézkedést hozni, kivéve közrendi vagy közbiztonsági okokból.

[...]

(20) Az állampolgárság alapján való megkülönböztetés tilalmával összhangban valamennyi uniós polgár és családtagjaik, akik ezen irányelv alapján egy tagállamban tartózkodnak, a tagállami állampolgárokkal egyenlő bánásmódot élveznek ebben a tagállamban a Szerződés alkalmazási körébe tartozó területeken, a Szerződésben és a másodlagos jogban kifejezetten előírt különleges rendelkezésekre is figyelemmel.

(21) Annak eldöntését azonban a fogadó tagállamra kell bízni, hogy a tartózkodás első három hónapjában, vagy álláskeresők esetén hosszabb időszakban nyújt-e szociális segítséget azoknak az uniós polgároknak, akik nem munkavállalók vagy önálló vállalkozók, vagy ilyen jogállást tartanak fenn, vagy ezek családtagjai, vagy nyújt-e szociális ösztöndíjat tanulmányok folytatásához, beleértve a szakképzést, a huzamos tartózkodási jog elnyerése előtt ugyanezen személyeknek”.

4 Az említett irányelv 7. cikke, amely a „Tartózkodás joga három hónapot meghaladóan” címet viseli, (1) bekezdésének b) pontjában ekként rendelkezik:

„Valamennyi uniós polgárt megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamra, ha:

[...]

b) elegendő forrásokkal rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy ne jelentsenek indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére tartózkodásuk időtartama alatt, és a fogadó tagállamban teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek.”

5 A 2004/38 irányelv 8. cikke, amely „Az uniós polgárokra vonatkozó adminisztratív formai követelmények” címet viseli, ezt írja elő:

„(1) Az 5. cikk (5) bekezdésének sérelme nélkül, a három hónapnál hosszabb tartózkodási idő tekintetében a fogadó tagállam megkövetelheti az uniós polgártól a megfelelő hatóságoknál [helyesen: az illetékes hatóságoknál] történő bejelentkezést.

(2) A bejelentkezés határideje nem lehet rövidebb a megérkezés időpontjától számított három hónapnál. A bejelentkezésről szóló igazolást azonnal ki kell állítani, feltüntetve a bejelentkező személy nevét és címét, valamint a bejelentkezés időpontját. A bejelentkezési kötelezettségnek meg nem felelő érintett személy arányos és megkülönböztetésmentes szankcióval sújtható.

(3) A bejelentkezésről szóló igazolás kiállításához a tagállamok csak a következőket követelhetik meg:

– [...]

– a 7. cikk (1) bekezdése b) pontjának hatálya alá tartozó uniós polgároktól érvényes személyazonosító igazolvány vagy útlevél bemutatása, valamint annak bizonyítéka, hogy megfelelnek az említett rendelkezésben meghatározott feltételeknek;

[...]

(4) A tagállamok nem határozhatnak meg olyan konkrét összeget, amelyet »elegendő forrásnak« tekintenek, hanem figyelembe kell venniük az érintett személy személyes körülményeit. Egyetlen esetben sem lehet ez az összeg magasabb, mint az a küszöb, amely alatt a fogadó tagállam állampolgárai szociális segítségnyújtásra lesznek jogosultak, vagy amennyiben ez a kritérium nem alkalmazható, magasabb, mint a fogadó tagállam által fizetett társadalombiztosítási nyugdíjminimum.

[...]

6 A 2004/38 irányelvnek „A tartózkodási jog megtartása” című 14. cikke kimondja, hogy:

„[...]

(2) Az uniós polgárok és családtagjaik mindaddig rendelkeznek a 7., 12. és 13. cikkben előírt tartózkodási joggal, amíg megfelelnek az azokban meghatározott feltételeknek.

Különleges esetekben, amennyiben megalapozott kétség merül fel azzal kapcsolatban, hogy az uniós polgár vagy családtagjai megfelelnek-e a 7., 12. és 13. cikkben foglalt feltételeknek, a tagállamok ellenőrizhetik, hogy ezek a feltételek teljesülnek-e. Ezt az ellenőrzést nem lehet rendszeresen lefolytatni.

(3) A kiutasítási intézkedés nem lehet automatikus következménye annak, hogy az uniós polgár vagy családtagjai igénybe veszik a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerét.

[...]

7 Ezen irányelv „Egyenlő bánásmód” című 24. cikkének értelmében:

„(1) A Szerződésben és a másodlagos jogban kifejezetten előírt különleges rendelkezésekre is figyelemmel, az ezen irányelv alapján a fogadó tagállam területén tartózkodó valamennyi uniós polgárt a Szerződés alkalmazási körébe tartozó területeken egyenlő bánásmód illet meg a fogadó tagállam állampolgáiraival. E jog kedvezménye kiterjed azokra a családtagokra is, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és tartózkodási joggal vagy huzamos tartózkodási joggal rendelkeznek.

(2) Az első bekezdéstől eltérve, a fogadó tagállam nem köteles szociális segítségnyújtásra való jogosultságot biztosítani a tartózkodás első három hónapjában, vagy adott esetben a 14. cikk (4) bekezdésének b) pontjában előírt hosszabb időszakban, továbbá nem köteles a huzamos tartózkodási jog megszerzését megelőzően szociális [helyesen: megélhetési költségek fedezésére szolgáló] segítséget nyújtani tanulmányok folytatásához, beleértve a szakképzést, amely segítség tanulmányi ösztöndíjat vagy diákhitelt biztosít a munkavállalókon, önálló vállalkozókon, e jogállásukat megtartó személyeken és családtagjaikon kívüli személyeknek.

[...]

A 883/2004/EK rendelet

8 A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 166., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.) 2010. május 1-jei hatállyal felváltotta az 1996. december 2-i 118/97/EK rendelettel (HL 1997., L 28, 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 3. o.) módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendeletet (a továbbiakban: 1408/71 rendelet).

9 A 2010. december 9-i 1244/2010/EU bizottsági rendelettel (HL L 338., 35. o.) módosított 883/2004 rendelet (a továbbiakban: 883/2004 rendelet) „Fogalom meghatározások” című 1. cikke ekként rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában:

[...]

j) »lakóhely«: a személy szokásos tartózkodási helye;

[...]”

10 E rendelet „A rendelet alkalmazási köre” című 3. cikke az alábbiakat mondja ki:

„(1) Ezt a rendeletet a következő szociális biztonsági ágakra vonatkozó valamennyi jogszabályra kell alkalmazni:

[...]

d) öregségi ellátások;

[...]

(2) A XI. melléklet eltérő rendelkezései hiányában, ezt a rendeletet az általános és különleges, járulékalapú vagy nem járulékalapú szociális biztonsági rendszerekre, valamint a munkáltató vagy hajótulajdonos kötelezettségeihez kapcsolódó rendszerekre kell alkalmazni.

(3) Ezt a rendeletet ugyancsak alkalmazni kell a 70. cikk alá tartozó különleges, nem járulékalapú pénzügyi ellátásokra.

[...]

(5) Ez a rendelet nem alkalmazandó:

a) a szociális és egészségügyi támogatásokra; vagy

[...]”

11 Az említett rendelet „Egyenlő bánásmód” című 4. cikke elírja:

„E rendelet eltérő rendelkezései hiányában az e rendelet hatálya alá tartozó személyeket bármely tagállam jogszabályai szerint ugyanolyan jogok illetik meg, és ugyanolyan kötelezettségek terhelik, mint az adott tagállam állampolgárait.”

12 Ugyanezen rendelet 70. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ezt a cikket kell alkalmazni a különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásokra is, amelyek olyan jogszabályokban kerülnek megállapításra, amelyek – személyi hatályuk, célkitűzéseik és/vagy a jogosultságra vonatkozó feltételeik miatt – a 3. cikk (1) bekezdésében említett szociális biztonsági jogszabályok, valamint a szociális segélyezés jellegzetességeit egyaránt magukban hordozzák.

(2) E fejezet alkalmazásában a »különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátás« az az ellátás, amelynek:

a) célja, hogy:

i) a 3. cikk (1) bekezdésében említett szociális biztonsági ágak által fedezett kockázatok kiegészít, helyettesít vagy járulékos fedezetül szolgáljon, és az érintett személyeknek minimum megélhetési jövedelmet biztosítson az érintett tagállam gazdasági és társadalmi helyzetére is figyelemmel;

ii) a fogyatékossgal élők részére kifejezetten különös védelmet biztosítson, szoros kapcsolatban az érintett személy szociális környezetével az érintett tagállamban,

és

b) amely esetében a finanszírozás kizárólag a kötelező, az általános közkiadások fedezésére szolgáló adóbevételekből származik, valamint az ellátások nyújtásának és kiszámításának feltételei a kedvezményezett tekintetében nem függenek semmiféle járulékfizetésről. A járulékalapú ellátások kiegészítésére szolgáló ellátások azonban egyedül ezen az alapon nem minősülnek járulékalapú ellátásnak,

és

c) amely szerepel a X. melléklet felsorolásában.

(3) A 7. cikk és e cím más fejezetei nem vonatkoznak az e cikk (2) bekezdésében említett ellátásokra.

(4) A (2) bekezdésben említett ellátások kizárólag abban a tagállamban nyújthatók, az ilyen tagállam jogszabályainak megfelelően, amelyben az érintett személy lakóhellyel rendelkezik. Az ilyen ellátásokat a lakóhely szerint illetékes intézmény nyújtja, saját költségén.”

13 A 883/2004 rendelet X. melléklete, amely a „Különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátások” címet viseli, az Osztrák Köztársaság vonatkozásában az alábbiakat tartalmazza: „Kiegészítő juttatás [a továbbiakban: kompenzációs pótlék] [az 1955. szeptember 9-i szövetségi törvény az általános társadalombiztosításról (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz)] (BGBl. 189/1955) – [...]”.

Az osztrák jog

14 A társadalombiztosítás általános szabályairól szóló törvénynek (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, BGBl. 189/1955) a 2011. évi költségvetés elfogadásáról szóló törvénnyel (Budgetbegleitgesetz 2011, BGBl. 111/201.) 2011. január 1-jei hatállyal módosított változata (a továbbiakban: ASVG) 292. §-ának (1) bekezdése azt írja elő, hogy az öregségi nyugdíjra jogosultak, amennyiben nyugdíjuk és az egyéb forrásokból származó nettó jövedelmük,

valamint a tekintetbe veendő egyéb jövedelmeik összesen nem érnek el egy referenciaösszeget, a referenciaösszeg és a személyes jövedelem különbségének megfelelő kompenzációs pótléokra jogosultak, feltéve, hogy szokásos tartózkodási helyük Ausztriában van.

15 A letelepedésről és tartózkodásról szóló törvénynek (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz) a 2011. évi költségvetés elfogadásáról szóló törvénnyel módosított változata (a továbbiakban: NAG) többek között az alábbi releváns rendelkezéseket tartalmazza:

„51. § (1) A személyek szabad mozgásáról szóló irányelv alapján az [Európai Gazdasági Térség; a továbbiakban: EGT] polgárai három hónapot meghaladó tartózkodásra jogosultak,

[...]

2. ha azok és családtagjaik elegendő forrásokkal és teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek ahhoz, hogy ne kelljen igényelniük szociális segítségnyújtást vagy kompenzációs pótlékot, vagy

[...]

A bejelentkezésről szóló igazolás

53. § (1) Az uniós jogi tartózkodási joggal rendelkező EGT polgároknak (51. § és 52. §) a szövetségi területen történő, három hónapot meghaladó tartózkodás esetén ezt a beutazástól számított négy hónapon belül be kell jelenteniük a hatóságnak. A feltételek fennállása esetén (51. § vagy 52. §) a hatóságnak kérelemre ki kell állítania a bejelentkezésről szóló igazolást.

(2) Az uniós jogszabályok szerinti tartózkodási jog fennállásának bizonyításához érvényes személyazonosító igazolványt vagy útlevélet, valamint az alábbi bizonyítékokat kell bemutatni:

[...]

2. A 51. § (1) és (2) bekezdése szerint: az elegendő forrásokra és teljes körű egészségbiztosításra vonatkozó bizonyítékok;

[...]”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

16 P. Brey és felesége, mindketten német állampolgárok, 2011 márciusában Németországból Ausztriába költöztek letelepedés céljából. P. Brey Németországban havi bruttó 862,74 euró rokkantsági nyugdíjban és havi 225 euró ápolási díjban részesül. A házaspár nem rendelkezik egyéb jövedelemmel vagy vagyonnal. P. Brey felesége Németországban alapellátásban részesült, amelyet azonban Ausztriába költözése miatt 2011. április 1-jétől már nem folyósítanak számára. A házaspár ausztriai lakóhelyeül szolgáló lakás bérleti díja havi 532,29 euró.

17 A Pensionsversicherungsanstalt 2011. március 2-ii határozatával azzal az indokolással utasította el P. Brey-nek a kompenzációs pótlék 2011. április 1-jétől történő folyósítása iránti kérelmét, hogy öregségi nyugdíjának csekély összege folytán nem rendelkezik elegendő forrásokkal, amely alapján igazolható lenne az Ausztriában való jogszerű tartózkodása.

18 2011. március 22-én a Bezirkshauptmannschaft Deutschlandsberg (Deutschlandsberg járás első fokú közigazgatási hivatala) a NAG alapján EGT-polgárok bejelentkezéséről szóló igazolást állított ki P. Brey és felesége számára.

19 P. Brey a 2011. március 2-ii határozat ellen keresetet nyújtott be. Az Oberlandesgericht

Graz [Graz tartomány legfelsőbb bírósága] 2011. október 6-án hozott ítéletével helyben hagyta a Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz [polgári jogi ügyekben eljáró grazi tartományi bíróság] első fokon hozott ítéletét, és megváltoztatta e határozatot akként, hogy a Pensionsversicherungsanstaltot kötelezte havi 326,82 euró összegű kompenzációs pótlék P. Brey-nek való megfizetésére 2011. április 1-jétől kezdve.

20 A Pensionsversicherungsanstalt felülvizsgálati kérelmet terjesztett el ezen ítélettel szemben az Oberster Gerichtshof előtt.

21 Elzeter döntéshozatalra utaló határozatában e bíróság emlékeztet arra, hogy a Bíróság a C-160/02. sz. Skalka-ügyben 2004. április 29-én hozott ítéletében (EBHT 2004., I-5613. o.) a kompenzációs pótlékot az 1408/71 rendelet 4. cikke (2a) bekezdése (helyébe lépett a 883/2004 rendelet 70. cikke) értelmében vett „különleges, nem járulékalapú ellátásnak” minősítette, mert az az öregségi vagy rokkantsági nyugdíjat egészíti ki, és természeténél fogva szociális segítségnyújtásnak minősül, mivel célja a jogosult számára a létminimum biztosítása a nyugdíj elégtelensége esetén.

22 A kérdést elterjesztő bíróság szerint tehát az eltte folyamatban lévő jogvitában felmerülő kérdés annak meghatározása, hogy a tartózkodási jogra vonatkozó uniós jogszabályok és a szociális biztonságra vonatkozó uniós jogszabályok a „szociális segítségnyújtás” ugyanazon fogalmát használják-e.

23 Amennyiben e fogalomnak azonos jelentést kellene tulajdonítani e két szabályozási területen, úgy e bíróság úgy véli, hogy a kompenzációs pótlékot nem lehet a 2004/38 irányelv értelmében vett szociális segítségnyújtásnak tekinteni, mert szociális biztonsági jelleget mutat, és a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozik. Következésképpen a kompenzációs pótlékhoz való jog nincs hatással a tartózkodási jogra.

24 Az említett bíróság úgy véli mindazonáltal, hogy a „szociális segítségnyújtás” fogalma úgy is tekinthető, hogy külön, a 2004/38 irányelv által megvalósítani kívánt célkitűzéseken alapuló tartalommal bír, amely irányelv többek között azt célozza, hogy az olyan személyek, akik nem járultak hozzá a fogadó tagállam szociális védelmi rendszereinek finanszírozásához, ne jelentsenek indokolatlan terhet ez utóbbi költségvetésére. Ebből a nézőpontból e fogalmat a tartózkodási jogra vonatkozó jogszabályokban úgy kell értelmezni, hogy valamely állam általános adóforrásokból finanszírozott alapellátását jelenti, amely forrásokra az állam minden lakosa jogosult, függetlenül attól, hogy ezen ellátások alanyi jogi jogosultságon alapulnak-e, vagy szükséghelyzetben, és hogy összefüggnek-e bizonyos szociális biztonsági kockázattal, vagy sem. Ilyen esetben a kompenzációs pótlékot a 2004/38 irányelv értelmében vett szociális segítségnyújtásnak kell tekinteni.

25 Ilyen körülmények között az Oberster Gerichtshof úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé elzeter döntéshozatalra:

„A [2004/38 irányelv] 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett »szociális segítségnyújtásnak« tekintendők-e a kompenzációs pótlékok?”

Az elzeter döntéshozatalra elterjesztett kérdésről

A kérdés terjedelméről

26 A kérdést elterjesztő bíróság kérdésével arra keres választ, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell-e értelmezni, hogy a „szociális segítségnyújtás” e rendelkezés értelmében vett fogalma magában foglalja az olyan ellátást, mint az ASVG 292.

§-ának (1) bekezdése által elírt kompenzációs pótlék.

27 Ezt a kérdést egy olyan jogvita keretében terjesztették el, amelyben az illetékes osztrák hatóságok megtagadták ezen ellátás nyújtását egy másik tagállam állampolgárának, P. Brey-nek, azzal az indokkal, hogy noha kiállítottak számára bejelentkezésről szóló igazolást, t nem lehet úgy tekinteni, hogy az ASVG említett 292. §-ának (1) bekezdése értelmében „jogszeren” tartózkodik Ausztriában, mivel a három hónapot meghaladó időtartamú ausztriai tartózkodáshoz a NAG 51. §-a értelmében az szükséges többek között, hogy az érintettek és családtagjaik elegendő forrásokkal [...] rendelkezzenek ahhoz, hogy „ne kelljen igényelniük szociális segítségnyújtást vagy kompenzációs pótlékot tartózkodásuk időtartama alatt”.

28 Kétségtelen, hogy ezen utóbbi rendelkezés a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontját szándékozik átültetni az osztrák jogba, amely pont értelmében valamennyi uniós polgárt megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamra, ha elegendő forrásokkal rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy ne jelentsenek indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére tartózkodásuk időtartama alatt.

29 Ebből az következik, hogy noha P. Brey tartózkodási joga közvetlenül nem képezi az alapjogvita tárgyát, hiszen az kizárólag a kompenzációs pótlék nyújtására vonatkozik, maga a nemzeti jog közvetlen kapcsolatot hoz létre ezen ellátás nyújtásának feltételei, valamint az Ausztria területén, három hónapot meghaladó jogszerő tartózkodáshoz való jog biztosításának feltételei között. A kompenzációs pótlék nyújtása ugyanis ahhoz a feltételhez van kötve, hogy az érintett teljesíti az ilyen tartózkodási jog biztosításához elírt feltételeket. E tekintetben a kérdést elterjesztő bíróság által nyújtott magyarázatokból az következik, hogy a NAG 51. §-a (1) bekezdésének 2. pontját érintő, 2011. január 1-jétől hatályos módosításra vonatkozó elkészítő anyagok értelmében e rendelkezés, mivel kifejezetten a kompenzációs pótlékre utal, a jövőben annak megakadályozását célozza, hogy valamely másik tagállam állampolgára tartózkodási jogot élvezhessen Ausztriában az uniós jog alapján, amennyiben ezen állampolgár tartózkodásának folyamán kompenzációs pótlékot igényel.

30 Ilyen körülmények között úgy tőnik, hogy az alapjogvita kimenetele attól a kérdéstől függ, hogy valamely tagállam kizárhatja-e kompenzációs pótlék nyújtását másik tagállamok állampolgárai számára abból az okból, hogy azok, noha kiállítottak számukra bejelentkezésről szóló igazolást, P. Brey-hez hasonlóan nem teljesítik a három hónapot meghaladó jogszerő belföldi tartózkodáshoz való jog biztosításához elírt feltételeket, mivel az érintettek ahhoz, hogy ilyen jogot élvezzen, elegendő forrásokkal kell rendelkeznie ahhoz, hogy ne igényeljen többek között kompenzációs pótlékot. E kérdés vizsgálatának keretében tárgyalandó ezen ellátás jellege, amellyel kapcsolatban a kérdést elterjesztő bíróság választ vár.

31 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárásban a Bíróság kötelessége, hogy a nemzeti bíróság részére olyan hasznos választ adjon, amely annak lehetővé teszi az elírt folyamatban lévő ügy elbírálását. Ennek érdekében adott esetben a Bíróságnak át kell fogalmaznia a feltett kérdéseket (lásd különösen a C-45/06. sz. Campina-ügyben 2007. március 8-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-2089. o.] 30. pontját és a C-243/09. sz. Fuß-ügyben 2010. október 14-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-9849. o.] 39. pontját).

32 Az elterjesztett kérdést tehát akként kell átfogalmazni, hogy ezzel a kérdést elterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az uniós jogot és különösen a 2004/38 irányelv rendelkezéseit akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes egy olyan, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló tagállami szabályozás, amely kizárja egy olyan ellátás nyújtását, mint amilyen az ASVG 292. §-ának (1) bekezdése által elírt kompenzációs pótlék, valamely másik tagállam

gazdaságilag inaktív állampolgára számára, abból az okból, hogy noha kiállítottak számára bejelentkezésről szóló igazolást, nem teljesíti az első tagállam területén való, három hónapot meghaladó jogszerű tartózkodás jogának biztosításához előírt feltételeket, mivel e tartózkodási jog fennállása ahhoz a követelményhez van kötve, hogy az érintett elegendő forrásokkal rendelkezzen ahhoz, hogy ne igényelje az említett ellátást.

Gazdaságilag inaktív uniós polgár joga az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló ellátáshoz a fogadó tagállamban

33 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a fent hivatkozott Skalka-ügyben hozott ítéletben a Bíróság kimondta, hogy az ASVG 292. §-ának (1) bekezdésében előírt kompenzációs pótlék az 1408/71 rendelet hatálya alá tartozik, következésképpen az ugyanezen rendelet IIa. mellékletével összefüggésben értelmezett 4. cikkének (2a) bekezdése értelmében vett „különleges, nem járulékalapú ellátásnak” minősül. Ezen ellátást, az említett rendelet 10a. cikkének (1) bekezdése értelmében a lakóhely szerinti tagállam illetékes intézményei, ugyanezen tagállam jogszabályaival összhangban, a saját költségükre nyújtják.

34 A Bíróság megállapította e tekintetben a fent hivatkozott Skalka-ügyben hozott ítélet 26. pontjában, hogy az osztrák kompenzációs pótlék a „különleges ellátás” jellegzetességeivel bír, mivel ezen ellátás az öregségi vagy rokkantsági nyugdíjat egészíti ki, természeténél fogva szociális segítségnyújtásnak minősül, mivel célja a jogosult számára a létminimum biztosítása a nyugdíj elégtelensége esetén, és nyújtása a törvény által meghatározott objektív feltételek alapján történik.

35 Egyébiránt a Bíróság úgy ítélte meg ugyanezen ítélet 29. és 30. pontjában, hogy a kompenzációs pótlékot „nem járulékalapú” ellátásnak kell tekinteni, mivel annak – ezt követően az érintett Land által teljes egészében visszatérített – költségeit ideiglenesen egy olyan szociális intézmény viseli, amely számára a szövetségi költségvetés biztosítja az ellátás finanszírozásához szükséges összegeket, és soha nem a biztosítottak által fizetett járulékok fedezik ennek finanszírozását.

36 Kétségtelen, hogy a 883/2004 rendelet vonatkozó rendelkezései, azaz e rendelet 3. cikkének (3) bekezdése és 70. cikke, valamint a „különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásokról” szóló X. melléklete ezen megállapításokat nem vonhatják kétségbe.

37 Az Európai Bizottság úgy véli, hogy e rendelkezésekből az következik, hogy az a feltétel, amely szerint kompenzációs pótlék nyújtásához az érdekelt fogadó tagállamban való, három hónapot meghaladó jogszerű tartózkodáshoz való jogának fennállása szükséges, nem összeegyeztethető az uniós joggal. Minden olyan személy ugyanis, aki P. Breyhöz hasonlóan a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozik mint nyugdíjas, aki minden, munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként végzett keresőtevékenységet beszüntetett, e rendelet 70. cikke (4) bekezdésének megfelelően jogosult a lakóhelye szerinti tagállamban különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásokra. Márpedig az említett rendelet I. cikkének j) pontja értelmében a lakóhely a személy „szokásos tartózkodási helye”, amely kifejezés pedig azt a tagállamot jelöli, amelyben az érintett személy szokásosan tartózkodik, és ahol életvitelének központja is található. Következésképpen a tartózkodás jogszerűségének az ASVG 292. §-ának (1) bekezdése által előírt és a NAG 51. §-ának (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett feltétele a 883/2004 rendelet 4. cikkével ellentétes, közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül, mivel kizárólag az Unió nem osztrák állampolgárait érinti.

38 Előzetesen azt szükséges megvizsgálni tehát, hogy valamely tagállam egy, a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozó ellátás másik tagállam állampolgárának történő nyújtását kötheti-e ahhoz a feltételhez, hogy e személy teljesítse a három hónapot meghaladó jogszerű tartózkodás

jogának biztosításához előírt feltételeket. Kizárólag az e kérdésre adandó igenlő válasz esetén szükséges ugyanis annak meghatározása, hogy az ilyen tartózkodási jog köthet-e ahhoz a feltételhez, hogy az érintett elegendő forrásokkal rendelkezzen ahhoz, hogy ne igényelje ugyanezen ellátást.

A három hónapot meghaladó jogszerű tartózkodás jogának fennállására vonatkozó feltételek teljesítésének követelményéről

39 Meg kell állapítani, hogy a 883/2004 rendelet 70. cikkének (4) bekezdése, amelyre a Bizottság hivatkozik, „kollíziós szabályt” mond ki, amelynek célja, hogy különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátások esetén meghatározza az alkalmazandó jogszabályokat, valamint az érintett ellátások folyósításáért felelős intézményt.

40 E rendelkezés célja tehát nemcsak több nemzeti szabályozás egyidejű alkalmazásának és az esetlegesen ebből eredő bonyodalmaknak az elkerülése, hanem annak megakadályozása is, hogy a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozó személyek – rájuk nézve irányadó szabályozás hiányában – a szociális biztonsági rendszer nyújtotta védelem nélkül maradjanak (lásd analógia útján a C-275/96. sz. Kuusijärvi-ügyben 1998. június 11-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-3419. o.] 28. pontját és a C-619/11. sz. Dumont de Chassart-ügyben 2013. február 21-én hozott ítélet 38. pontját).

41 Ezzel szemben e rendelkezésnek önmagában nem célja a különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátáshoz való jog fennállására vonatkozó érdemi feltételek meghatározása. E feltételek meghatározása fősabály szerint a tagállamok jogalkotóinak feladata (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Dumont de Chassart-ügyben hozott ítélet 39. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

42 A 883/2004 rendelet 1. cikkének j) pontjával összefüggésben értelmezett 70. cikkének (4) bekezdéséből nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy az uniós joggal ellentétes az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló, olyan nemzeti rendelkezés, amely a különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátáshoz való jogot az érintett tagállam területén történő jogszerű tartózkodáshoz való jog biztosításához előírt feltételek teljesítéséhez köti.

43 A 883/2004 rendelet ugyanis nem alakítja ki a szociális biztonság egységes rendszerét, hanem fenntartja a különböző nemzeti rendszereket, és egyetlen célja e rendszerek összehangolásának biztosítása. Fenntartja tehát a különböző rendszereket, különböző követeléseket idézve elő ezzel azon különféle intézményekkel szemben, amelyek tekintetében az ellátásra jogosultakat a belső jog vagy szükség esetén az uniós joggal kiegészített belső jog alapján közvetlen jogosultság illeti meg (a C-331/06. sz. Chuck-ügyben 2008. április 3-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-1957. o.] 27. pontja, valamint a fent hivatkozott Dumont de Chassart-ügyben hozott ítélet 40. pontja).

44 Márpedig a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy fősabály szerint semmi akadálya, hogy a szociális ellátások gazdaságilag inaktív uniós polgároknak történő nyújtása ahhoz a követelményhez legyen kötve, hogy az érintettek teljesítsék a fogadó tagállam területén való jogszerű tartózkodáshoz való jog biztosításához előírt feltételeket (lásd ebben az értelemben a C-85/96. sz. Martínez Sala-ügyben 1998. május 12-én hozott ítélet [EBHT 1988., I-2691. o.] 61-63. pontját; a C-184/99. sz. Grzelczyk-ügyben 2001. szeptember 20-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-6193. o.] 32. és 33. pontját; a C-456/02. sz. Trojani-ügyben 2004. szeptember 7-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-7573. o.] 42. és 43. pontját; a C-209/03. sz. Bidar-ügyben 2005. március 15-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2119. o.] 37. pontját, valamint a C-158/07. sz. Förster-ügyben 2008. november 18-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-8507. o.] 39. pontját).

45 Mindazonáltal lényeges, hogy azon feltételek, amelyekhez e tartózkodási jog biztosítása kötve van, mint az alapügyben az a feltétel, hogy az érintett elegendő forrásokkal rendelkezzen ahhoz, hogy ne igényeljen kompenzációs pótlékot, önmagukban is összeegyeztethetők legyenek az uniós joggal.

Arról a követelményről, hogy az érintett elegendő forrásokkal rendelkezzen ahhoz, hogy ne igényeljen kompenzációs pótlékot

46 Emlékeztetni kell arra, hogy valamely tagállam állampolgárainak a valamely másik tagállam területén való tartózkodási joga – anélkül, hogy ott munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként tevékenységet folytatnának – nem feltétlen. Az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésének értelmében ugyanis a tagállamok területén történő tartózkodáshoz való jog csak a Szerződésben és a végrehajtásukra hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokkal és feltételekkel illet meg minden uniós polgárt (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Trojani-ügyben hozott ítélet 31. és 32. pontját, a C-200/02. sz., Zhu és Chen ügyben 2004. október 19-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-9925. o.] 26. pontját, valamint a C-291/05. sz. Eind-ügyben 2007. december 11-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-10719. o.] 28. pontját).

47 A 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjából következően e korlátozások és feltételek keretében a tagállamok megkövetelhetik másik tagállam olyan állampolgáraitól, akik az első állam területén tartózkodási jog iránti kérelmet nyújtanak be három hónapot meghaladó időtartamra anélkül, hogy keresetvétevékenységet folytatnának, hogy rendelkezzenek a fogadó tagállamban önmaguk és családtagjaik számára teljes körű egészségbiztosítással és elegendő forrásokkal ahhoz, hogy e tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére ne jelentsenek terhet tartózkodásuk időtartama alatt (lásd ebben az értelemben a C-480/08. sz. Teixeira-ügyben 2010. február 23-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-1107. o.] 42. pontját).

48 A Bizottság, az írásbeli észrevételeket elterjesztve valamennyi kormánytól eltérően, azt állítja, hogy mivel a kompenzációs pótlék a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozó különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásnak minősül, azt nem lehet a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett „szociális segítségnyújtásnak” tekinteni. Egyébként ezen irányelv indokolásából [Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogára vonatkozó európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó javaslat (COM (2001) 257 végleges)] az következik, hogy az e rendelkezésben említett „szociális segítségnyújtás” körébe azok az ellátások tartoznak, amelyek, a jelen állás szerint, nem tartoznak a 883/2004 rendelet hatálya alá. Ezt az értelmezést a Bizottság szerint megerősíti az is, hogy ezen indokolás szerint a 2004/38 irányelv értelmében vett szociális segítségnyújtás magában foglalja éppen azt az ingyenes egészségügyi támogatást, amelyet a 883/2004 rendelet hatálya alól kizár ugyanezen rendelet 3. cikkének (5) bekezdése.

49 E tekintetben elöljáróban hangsúlyozni kell, hogy mind az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből, mind az egyenlőség elvéből az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést az egész Európai Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve a rendelkezés összefüggéseit és célját (lásd különösen a C-204/09. sz., Flachglas Torgau ügyben 2012. február 14-én hozott ítélet 37. pontját és a C-260/11. sz. Edwards és Pallikaropoulos ügyben 2013. április 11-én hozott ítélet 29. pontját).

50 Amint az már a jelen ítélet 33–36. pontjából kitűnik, az olyan ellátás, mint a kompenzációs pótlék, a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozik. Mindazonáltal ez a körülmény önmagában nem lehet meghatározó a 2004/38 irányelv rendelkezéseinek értelmezése szempontjából. Ugyanis, amint azt valamennyi írásbeli észrevételeket elterjesztve kormány megállapította, a 883/2004

rendelet által megvalósítani kívánt célkitűzések különböznek az ezen irányelv által megvalósítani kívánt célkitűzésektől.

51 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 883/2004 rendelet az EUMSZ 48. cikkben meghatározott célkitűzést kívánja megvalósítani azon negatív hatások kiküszöbölésével, amelyekkel a munkavállalók szabad mozgáshoz való jogának gyakorlása járhat a munkavállalók és családtagjaik szociális biztonsági ellátásai tekintetében (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *Chen*-ügyben hozott ítélet 32. pontját).

52 Ezen célkitűzés megvalósításának céljából írja elő e rendelet az általa meghatározott kivételek mellett – a hatálya alá tartozó pénzbeli ellátások fogadó tagállamba való exportálhatóságának elvét, azzal, hogy 7. cikke értelmében mentességet biztosít a lakóhelyre vonatkozó szabályok alól (lásd ebben az értelemben a C-20/96. sz. *Snares*-ügyben 1997. november 4-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-6057. o.] 39. és 40. pontját).

53 Ezzel szemben a 2004/38 irányelv, noha célja az, hogy megkönnyítse és elősegítse a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás alapvető és egyéni jogának a gyakorlását, amelyet közvetlenül a Szerződés ruház valamennyi uniós polgárra (lásd a C-127/08. sz., *Metock* és társai ügyben 2008. július 25-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6241. o.] 82. és 59. pontját; a C-162/09. sz. *Lassal*-ügyben 2010. október 7-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-9217. o.] 30. pontját, és a C-434/09. sz. *McCarthy*-ügyben 2011. május 5-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-3375. o.] 28. pontját), e jog gyakorlása feltételeinek meghatározására is irányul – amint az 1. cikkének a) pontjából következik (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *McCarthy*-ügyben hozott ítélet 33. pontját, valamint a C-424/10. és C-425/10. sz., *Ziolkowski* és *Szeja* egyesített ügyekben 2011. december 21-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-14035. o.] 36. és 40. pontját), amely feltételek között szerepel a három hónapos időtartamot meghaladó tartózkodás vonatkozásában az ezen ítélet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában kimondott azon feltétel, amely szerint a munkavállaló jogállással nem vagy már nem rendelkező uniós polgároknak elegendő forrásokkal kell rendelkezniük.

54 Különösen a 2004/38 irányelv (10) preambulumbekkezdéséből az következik, hogy e feltétel célja többek között annak elkerülése, hogy ezek a személyek indokolatlan terhet jelentsenek a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére (a fent hivatkozott *Ziolkowski* és *Szeja* egyesített ügyekben hozott ítélet 40. pontja).

55 E feltétel azon a feltevésen alapul, hogy az uniós polgárok tartózkodási jogának gyakorlása alárendelhető a tagállamok jogos érdekeinek, jelen esetben a tagállamok költségvetése védelmének (lásd analógia útján a C-413/99. sz., *Baumbast* és *R* ügyben 2002. szeptember 17-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-7091. o.] 90. pontját; a fent hivatkozott *Zhu* és *Chen* ügyben hozott ítélet 32. pontját, valamint a C-408/03. sz., Bizottság kontra *Belgium* ügyben 2006. március 23-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-2647. o.] 37. és 41. pontját).

56 Ugyanezen célból a 2004/38 irányelv 24. cikkének (2) bekezdése kivételt teremt a fogadó tagállamban tartózkodó munkavállalókon, önálló vállalkozókon, e jogállásukat megtartó személyeken és családtagjaikon kívüli uniós polgárokat megillető egyenlő bánásmód elve alól, amikor előírja, hogy a fogadó tagállam nem köteles szociális segítségnyújtásra való jogosultságot biztosítani többek között a tartózkodás első három hónapjában (lásd a C-22/08. és C-23/08. sz., *Vatsouras* és *Koupatantze* egyesített ügyekben 2009. június 4-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-4585. o.] 34. és 35. pontját).

57 Ebből az következik, hogy míg a 883/2004 rendelet annak biztosítását célozza, hogy azok az uniós polgárok, akik éltek a munkavállalók szabad mozgásához való joggal, megtartsák bizonyos, a származás szerinti tagállamuk által nyújtott szociális biztonsági ellátáshoz való

jogukat, a 2004/38 irányelv lehetővé teszi a fogadó tagállam számára, hogy az olyan uniós polgárookra nézve, akik nem vagy már nem rendelkeznek munkavállaló jogállással, jogszerző korlátozásokat állapítson meg a szociális ellátások vonatkozásában, annak érdekében, hogy e személyek ne jelentsenek indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére.

58 Ilyen körülmények között a „szociális segítségnyújtási rendszer” 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szereplő fogalma, a Bizottság álláspontjával ellentétben, nem korlátozható a szociális segítségnyújtási ellátásokra, amelyek, a 883/2004 rendelet 3. cikke (5) bekezdésének a) pontja értelmében, nem tartoznak e rendelet hatálya alá.

59 Amint azt az észrevételt elterjesztő kormányok közül többen is kiemelték, egy ezzel ellentétes értelmezés a tagállamok közötti indokolatlan eltérő bánásmódot eredményezne annak függvényében, hogy azok miként alakítják nemzeti szociális biztonsági rendszereiket, mivel valamely, az alapeljárás tárgyát képező ellátáshoz hasonló ellátás „különleges” jellege és az, hogy ebből következően a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozik, többek között attól a kérdéstől függ, hogy ezen ellátás nyújtása a nemzeti jogban objektív szempontokon vagy kizárólag az érintett szükséghelyzetén alapul-e.

60 Következésképpen a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szereplő „szociális segítségnyújtási rendszer” fogalmát nem formális szempontok, hanem az e rendelkezés által megvalósítani kívánt célkitűzés alapján kell meghatározni, amint arra a jelen ítélet 53–57. pontja emlékeztet (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Vatsouras és Koupatantze egyesített ügyekben hozott ítélet 41. és 42. pontját, valamint a C-571/10. sz. Kamberaj-ügyben 2012. április 24-én hozott ítélet 90–92. pontját).

61 Az említett fogalmat tehát akként kell értelmezni, hogy az az állami hatóságok által nemzeti, regionális vagy helyi szinten felállított támogatási rendszerek összességére vonatkozik, amelyekhez olyan egyén folyamodhat, aki nem rendelkezik a saját maga és családtagjai eltartásához elegendő forrásokkal, és e ténynél fogva tartózkodási ideje alatt terhet jelenthet a fogadó tagállam költségvetésére, ami az adott tagállam által nyújtható támogatások általános szintjére is hatással lehet (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bidar-ügyben hozott ítélet 56. pontját; a fent hivatkozott Eind-ügyben hozott ítélet 29. pontját és a fent hivatkozott Förster-ügyben hozott ítélet 48. pontját, valamint analógia útján a C-578/08. sz. Chakroun-ügyben 2010. március 4-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-1839. o.] 46. pontját és a fent hivatkozott Kamberaj-ügyben hozott ítélet 91. pontját).

62 Ami az alapügy tárgyát képező kompenzációs pótlékot illeti, a jelen ítélet 33–36. pontjából kitűnik, hogy az ilyen ellátás tekinthető úgy, hogy az érintett tagállam „szociális segítségnyújtási rendszere” alá tartozik. Ugyanis, amint azt a Bíróság már kimondta a fent hivatkozott Skalka-ügyben hozott ítélet 29. és 30. pontjában, ezen ellátást, amely a nyugdíj elégtelensége esetén a jogosult számára a létminimumot hivatott biztosítani, teljes egészében a költségvetés finanszírozza, nem pedig a biztosítottak által fizetett járulékok.

63 Következésképpen az a tény, hogy valamely másik tagállam gazdaságilag inaktív állampolgára, tekintettel nyugdíjának csekély összegére, jogosult lehet ilyen ellátásra, jelzésül szolgálhat arra nézve, hogy e személy nem rendelkezik elegendő forrásokkal ahhoz, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében ne jelentsen indokolatlan terhet ezen állam szociális segítségnyújtási rendszerére (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Trojani-ügyben hozott ítélet 35. és 36. pontját).

64 Mindazonáltal az illetékes nemzeti hatóságok nem vonhatnak le ilyen következtetést anélkül, hogy átfogóan értékelték volna azt a terhet, amelyet ezen ellátás nyújtása konkrétan

jelentene a nemzeti szociális segítségnyújtási rendszer egészére az érintett helyzetét jellemző személyes körülmények fényében.

65 Ugyanis, el?ször is hangsúlyozni kell, hogy a 2004/38 irányelv egyáltalán nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a fogadó tagállam másik tagállamok állampolgárainak szociális ellátásokat nyújtson (lásd, analógia útján, a fent hivatkozott Grzelczyk?ügyben hozott ítélet 39. pontját).

66 Épp ellenkezőleg: ezen irányelv több rendelkezése pontosan azt írja el?, hogy ilyen ellátások nyújthatók e személyeknek. Ekként, amint arra a Bizottság helytállóan rámutatott, ezen irányelv 24. cikke (2) bekezdésének magából a szövegéb?l következik, hogy a fogadó tagállam kizárólag a tartózkodás első három hónapjában nem köteles – az egyenl? bánásmód említett cikk (1) bekezdésében kimondott elvét?l eltérve – szociális segítségnyújtásra való jogosultságot biztosítani azon uniós polgároknak, akik nem vagy már nem rendelkeznek munkavállaló jogállással. Ezenfelül az említett irányelv 14. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a kiutasítási intézkedés nem lehet automatikus következménye annak, hogy az uniós polgár vagy családtagjai igénybe veszik a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerét.

67 Másodsorban meg kell állapítani, hogy a 2004/38 irányelv 8. cikke (4) bekezdésének első mondata kifejezetten akként rendelkezik, hogy a tagállamok nem határozhatnak meg olyan konkrét összeget, amelyet elegend? forrásnak tekintenek, hanem figyelembe kell venniük az érintett személy személyes körülményeit. Egyebekben, az említett 8. cikk (4) bekezdésének második mondata értelmében az elegend? források összege nem lehet magasabb, mint az a küszöb, amely alatt a fogadó tagállam állampolgárai szociális segítségnyújtásra lesznek jogosultak, vagy amennyiben ez a kritérium nem alkalmazható, magasabb, mint a fogadó tagállam által fizetett társadalombiztosítási nyugdíjminimum.

68 Ebb?l az következik, hogy ugyan a tagállamok meghatározhatnak egy bizonyos összeget referenciaösszegként, de nem írhatják el? a minimális jövedelem azon összegét, amely alatt vélelmezhet? – az érintett körülményeinek konkrét vizsgálata nélkül –, hogy az érintett nem rendelkezik elegend? forrásokkal (lásd, analógia útján, a fent hivatkozott Chakroun?ügyben hozott ítélet 48. pontját).

69 Ezen felül a 2004/38 irányelv (16) preambulumbekkezdéséb?l következik, hogy annak megítéléséhez, hogy valamely szociális segítségnyújtási ellátás kedvezményezettje nem jelent?e indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére, e tagállamnak, mielőtt kiutasítási intézkedést foganatosítana, vizsgálnia kell, hogy átmeneti nehézségekr?l van?e szó, és figyelembe kell vennie az érintett tartózkodásának időtartamát, személyes körülményeit és a neki folyósított támogatás összegét.

70 Végezetül, harmadsorban emlékeztetni kell arra, hogy mivel a személyek szabad mozgásának joga mint az uniós jog alapelve tekinthet? f?szabálynak, a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt feltételeket szigorúan kell értelmezni (lásd, analógia útján, a fent hivatkozott Kamberaj?ügyben hozott ítélet 86. pontját és a fent hivatkozott Chakroun?ügyben hozott ítélet 43. pontját), továbbá tiszteletben tartva az uniós jog által el?írt korlátozásokat és az arányosság elvét (lásd a fent hivatkozott Baumbast és R ügyben hozott ítélet 91. pontját, a fent hivatkozott Zhu és Chen ügyben hozott ítélet 32. pontját, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Belgium ügyben hozott ítélet 39. pontját).

71 Ezen felül a tagállamok csak oly módon élhetnek a számukra biztosított mérlegelési mozgástérrel, hogy az ne veszélyeztesse a 2004/38 irányelv célját, – amely többek között az uniós polgároknak a tagállamok területén történ? szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való alapvet? joga gyakorlásának megkönnyítése és elősegítése –, valamint hatékony érvényesülését (lásd,

analógia útján, a fent hivatkozott Chakroun-ügyben hozott ítélet 43. és 47. pontját).

72 A 2004/38 irányelv (10) preambulumbekzdésének fényében értelmezett 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjából, amely a három hónapot meghaladó tartózkodás jogát ahhoz a körülményhez köti, hogy az érintett ne jelentsen „indokolatlan” terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási „rendszerére”, az következik tehát, hogy az illetékes nemzeti hatóságok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a tekintetben, hogy a tényezők összességére tekintettel és az arányosság elvére figyelemmel valamely szociális ellátás terhet jelenthet-e a tagállam szociális segítségnyújtási rendszereinek egészére. A 2004/83 irányelv elismeri tehát a fogadó tagállam állampolgárainak bizonyos pénzügyi szolidaritását a többi tagállam állampolgáiraival, különösen, ha a tartózkodási jog kedvezményezettjének nehézségei ideiglenes jellegűek (lásd analógia útján a fent hivatkozott Grzelczyk-ügyben hozott ítélet 44. pontját, a fent hivatkozott Bidar-ügyben hozott ítélet 56. pontját és a fent hivatkozott Förster-ügyben hozott ítélet 48. pontját).

73 Kétségtelen, amint az a főtanácsnok indítványának 74. pontjából következik, hogy úgy történik, a 2004/38irányelv 7. cikke (1) bekezdése b) pontjának német nyelvű változata, e rendelkezés más nyelvi változatainak többségével ellentétben, nem utal ilyen „rendszerre”.

74 Mindazonáltal az állandó ítélkezési gyakorlat szerint egy uniós jogi rendelkezés valamely nyelvi változatának megfogalmazása nem szolgálhat e rendelkezés értelmezésének kizárólagos alapjául, illetve e tekintetben nem élvezhet elsőbbséget más nyelvi változatokkal szemben. Az ilyen megközelítés ugyanis összeegyeztethetetlen lenne az uniós jog egységes alkalmazásának követelményével. A nyelvi változatok közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést azon szabályozás rendszerére és céljára tekintettel kell értelmezni, amelynek az a részét képezi (lásd a C-372/88. sz. Cricket St Thomas ügyben 1990. március 27-én hozott ítélet [EBHT 1990., I-1345. o.] 18. és 19. pontját, valamint a C-149/97. sz. Institute of the Motor Industry ügyben 1998. november 12-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-7053. o.] 16. pontját).

75 Márpedig a jelen ítélet 64–72. pontjából az következik, hogy önmagában az a tény, hogy valamely tagállam állampolgára szociális segítségnyújtási ellátásban részesül, nem elegendő annak bizonyításához, hogy e személy indokolatlan terhet jelent a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére.

76 Az alapügy tárgyát képező szabályozással kapcsolatban az osztrák kormány által a tárgyaláson nyújtott vonatkozó magyarázatokból az következik, hogy noha a kompenzációs pótlék összege attól függ, hogy milyen az érintett vagyoni helyzete az e pótlék nyújtása tekintetében meghatározott referenciaösszegre tekintettel, önmagában az a tény, hogy valamely másik tagállam gazdaságilag inaktív állampolgára ilyen ellátást igényel, elegendő e személy ez alóli kizárásához, függetlenül a tartózkodás időtartamától vagy az említett ellátás összegétől és folyósításának időtartamától, vagyis attól a terhetől, amelyet ezen ellátás a tagállam szociális segítségnyújtási rendszerének egészére jelent.

77 Meg kell állapítani, hogy más tagállamok gazdaságilag inaktív állampolgárainak a fogadó tagállam általi ilyen automatikus kizárása egy adott szociális ellátás nyújtása alól, akár a 2004/38 irányelv 24. cikkének (2) bekezdésében említett három hónapos tartózkodást követő időszakban, nem teszi lehetővé a fogadó tagállam illetékes hatóságai számára, hogy, amennyiben az érintett pénzügyi forrásai nem érik el az ezen ellátás nyújtása tekintetében meghatározott referenciaösszeget, a többek között ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjából és 8. cikkének (4) bekezdéséből, valamint az arányosság elvéből eredő követelményeknek megfelelően átfogóan értékeljék azt a terhet, amelyet ezen ellátás nyújtása konkrétan jelentene a szociális segítségnyújtási rendszer egészére az érintett helyzetét jellemző személyes körülmények fényében.

78 Közelebbre?l egy, az alapügyhöz hasonló ügyben az szükséges, hogy a fogadó tagállam illetékes hatóságai a gazdaságilag inaktív és P. Brey helyzetéhez hasonló helyzetben lévő uniós polgár kérelmének elbírálása során tekintetbe vehessék többek között e személy jövedelmeinek mértékét és rendszerességét, azt a ténytet, hogy ezek alapján a hatóságok a belföldi területen bejelentkezésről szóló igazolást állítottak ki a számára, valamint azt az időtartamot, amelynek folyamán a kért ellátás folyósítható a számára. Egyébiránt azon teher nagyságrendjének pontosabb értékeléséhez, amelyet e folyósítás jelenthet a nemzeti szociális segítségnyújtási rendszerre, releváns lehet – amint arra a Bizottság utalt a tárgyaláson – annak meghatározása, hogy ezen ellátás kedvezményezettjei között milyen arányban vannak azok, akik mint uniós polgárok valamely másik tagállamban öregségi nyugdíjban részesülnek.

79 A jelen ügyben a kérdést elterjeszt? bíróság mint a tények értékelésére kizárólag illetékes bíróság feladata, hogy meghatározza, többek között e tényez?kre figyelemmel, hogy egy olyan ellátás, mint a kompenzációs pótlék nyújtása egy P. Brey helyzetéhez hasonló helyzetben lévő személy számára, jelenthet?e indokolatlan terhet a nemzeti szociális segítségnyújtási rendszerre.

80 A fentiek összességének fényében az elterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az uniós jogot, amint az következik különösen a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjából, 8. cikkének (4) bekezdéséből és 24. cikkének (1) és (2) bekezdéséből, akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan, az alapügy tárgyát képez?höz hasonló tagállami szabályozás, amely akár a tartózkodás első három hónapját követ? időszakban minden körülmények között és automatikus módon kizárja egy olyan ellátás valamely másik tagállam gazdaságilag inaktív állampolgára számára történ? nyújtását, mint amilyen az ASVG 292. §-ának (1) bekezdése által elírt kompenzációs pótlék, azzal az indokkal, hogy noha kiállítottak számára bejelentkezésről szóló igazolást, nem teljesíti az első tagállam területén való, három hónapot meghaladó jogszerű tartózkodás jogának biztosításához elírt feltételeket, mivel e tartózkodási jog fennállása ahhoz a követelményhez van kötve, hogy ezen állampolgár elegend? forrásokkal rendelkezzen ahhoz, hogy ne igényelje az említett ellátást.

A költségekről

81 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vev? felek számára a kérdést elterjeszt? bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthet?k meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következ?képpen határozott:

Az uniós jogot, amint az következik különösen az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történ? szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjából, 8. cikkének (4) bekezdéséből és 24. cikkének (1) és (2) bekezdéséből, akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan, az alapügy tárgyát képez?höz hasonló tagállami szabályozás, amely akár a tartózkodás első három hónapját követ? időszakban minden körülmények között és automatikus módon kizárja egy olyan ellátás valamely másik tagállam gazdaságilag inaktív állampolgára számára történ? nyújtását, mint amilyen a társadalombiztosítás általános szabályairól szóló törvény (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz) a 2011. évi költségvetés elfogadásáról szóló törvénnyel (Budgetbegleitgesetz 2011, BGBl. 111/201.) 2011. január 1-jei hatállyal módosított változata 292. §-ának (1) bekezdése által elírt kompenzációs pótlék, azzal az indokkal, hogy noha kiállítottak számára bejelentkezésről szóló igazolást, nem teljesíti az első tagállam területén való, három hónapot meghaladó

jogszer? tartózkodás jogának biztosításához elírt feltételeket, mivel e tartózkodási jog fennállása ahhoz a követelményhez van kötve, hogy ezen állampolgár elegendő forrásokkal rendelkezzen ahhoz, hogy ne igényelje az említett ellátást.

Aláírások

* Az eljárás nyelve: német.